

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	22.11.2021
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 12.11.2021, 18

Töötajate usaldusisiku seadus¹

Vastu võetud 13.12.2006

[RT I 2007, 2, 6](#)

jõustumine 01.02.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
17.12.2008	RT I 2009, 5, 35	01.07.2009
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
25.01.2012	RT I, 10.02.2012, 1	20.02.2012
13.06.2012	RT I, 06.07.2012, 1	01.04.2013
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
12.04.2017	RT I, 28.04.2017, 1	08.05.2017
17.06.2020	RT I, 09.07.2020, 1	30.07.2020
09.12.2020	RT I, 29.12.2020, 2	08.01.2021
27.10.2021	RT I, 12.11.2021, 2	22.11.2021

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib töötajate usaldusisiku (edaspidi *usaldusisik*) tegevust teda volitanud töötajate ja ametnike (edaspidi *töötaja*) esindamisel suhetes tööandjaga ja töötajatega. [[RT I, 06.07.2012, 1](#) - jõust. 01.04.2013]

(2) Käesoleva seaduse tähenduses on tööandjaks avalikus teenistuses riigi- või kohaliku omavalitsuse üksuse asutus.

§ 2. Usaldusisik

(1) Usaldusisik on tööandja töötaja, kelle on valinud tööandja töötajate üldkoosolek (edaspidi *üldkoosolek*) oma esindajaks seadusest tulenevate ülesannete täitmisel suhetes tööandjaga.

(2) Usaldusisikut käsitletakse töötajate esindajana Eesti Vabariigi töölepingu seaduse tähenduses.

§ 3. Usaldusisiku esindusõigus

Mitme usaldusisiku korral võib iga usaldusisik esindada töötajaid kõigi seadusest tulenevate ülesannete täitmisel, kui üldkoosolek ei ole otsustanud, et usaldusisikud või mõned neist võivad töötajaid esindada ühiselt.

§ 4. Usaldusisiku ja tööandja koostöö

Usaldusisik ja tööandja peavad tegema koostööd vastastikuse usalduse alusel ja heas usus, võttes arvesse töötajate ja tööandja õigusi, kohustusi ja huve.

2. peatükk USALDUSISIKU VALIMINE JA VOLITUSED

§ 5. Üldkoosoleku kokkukutsumine

- (1) Üldkoosoleku võib kokku kutsuda:
 - 1) tööandja juures tegutsev ametiühing,
 - 2) enamus tööandja juures töötavatest ametiühingu liikmetest, kui ametiühing ei ole loodud tööandja juures või
 - 3) vähemalt 10 protsenti tööandja töötajatest.
- (2) Üldkoosoleku kokkukutsuja teatab töötajatele üldkoosoleku kokkukutsumise põhjusest ja toimumise ajast vähemalt kaks nädalat ette.

§ 6. Üldkoosoleku otsustusvõime

Üldkoosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osalevad vähemalt pooled tööandja töötajatest.

§ 7. Usaldusisiku valimine ja tagasikutsumine

- (1) Üldkoosolek otsustab usaldusisiku valimise ja tagasikutsumise tingimused ning korra.
- (2) Usaldusisiku valimise ja tagasikutsumise tingimused ning kord peavad tagama kõigile töötajatele võimaluse osaleda usaldusisiku valimisel ja tagasikutsumisel.
- (3) Usaldusisik valitakse salajasel hääletusel. Usaldusisiku kandidaate võivad esitada kõik töötajad ja tööandja juures tegutsev ametiühing.
- (4) Üldkoosolek võib kokkuleppel tööandjaga valida mitu usaldusisikut.
- (5) Usaldusisikud võivad endi hulgast valida peausaldusisiku, kes korraldab usaldusisikute tegevust.
- (6) Üldkoosolek teatab tööandjale viivitamatult kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis usaldusisiku valimisest ja tema volituste kestusest ning usaldusisiku tagasikutsumisest.
- (7) Üldkoosolek teatab tööandjale kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis usaldusisikute õigusest töötajaid ühiselt esindada.

§ 8. Usaldusisiku volituse kestus

- (1) Usaldusisiku volitused kehtivad kolm aastat, kui üldkoosolek ei ole otsustanud teisiti.
- (2) Ettevõtte üleminekul kehtivad usaldusisiku volitused nende lõppemiseni, kuid mitte kauem kui üks aasta üleminekust arvates.
- (3) Võlaõigusseaduse §-s 181 sätestatud piiranguid usaldusisiku volituste üleminekul ei kohaldata.
[RT I 2009, 5, 35- jõust. 01.07.2009]

3. peatükk USALDUSISIKU ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 9. Usaldusisiku õigused

Usaldusisikul on õigus:

- 1) tutvuda takistamatult töötingimuste, sealhulgas töökorraldusega;
- 2) saada tööandjalt oma ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ning konsulteerida selle teabe alusel tööandjaga;
- 3) [kehtetu -RT I 2009, 5, 35- jõust. 01.07.2009]
- 4) pidada tööandjaga läbirääkimisi kollektiivlepingu sõlmimiseks kollektiivlepingu seaduses sätestatud tingimustel ja korras, kui tööandja juures ei ole ametiühingut või ei tööta ametiühingusse kuuluvaid töötajaid;
- 5) esindada töötajaid kollektiivse töötüli lahendamisel kollektiivse töötüli lahendamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras, kui tööandja juures ei ole ametiühingut või ei tööta ametiühingusse kuuluvaid töötajaid;
- 6) teavitada huvitatud ametiühingut ning tööandjate ja ametiühingute liitu või keskliitu tööandjapoolsest töötingimuste rikkumisest;
- 7) pöörduda saadud teabe konfidentsiaalsusest või teabe andmisest keeldumisest tuleneva vaidluse lahendamiseks töövaidlusi lahendavasse organisse;

- 8) saada koolitust oma ülesannete täitmiseks käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud korras;
- 9) kaasata oma ülesannete täitmiseks eksperte;
- 10) kokkuleppel tööandjaga kasutada usaldusisiku ülesannete täitmiseks vajalikke tööandja ruume ja muid vahendeid.

§ 10. Usaldusisiku kohustused

Usaldusisik on kohustatud:

- 1) osalema informeerimisel ja konsulteerimisel;
- 2) vahendama teavet tööandjale ja töötajatele;
- 3) jälgima töötingimuste täitmist ning teatama rikkumisest tööandjale ja vajadusel tööandja tegevuskohajärgsele tööinspektorile;
- 4) töötaja taotlusel esindama töötajat töövaidluses tööandjaga enne töövaidlusi lahendavasse organisse pöördumist;
- 5) aitama kaasa töörahu hoidmisele, kui kollektiivlepingu on kollektiivlepingu seaduses sätestatud tingimustel ja korras sõlminud usaldusisik;
- 6) tegema koostööd ametiühingu usaldusisiku, töökeskkonna voliniku ja töökeskkonna nõukoguga.

§ 11. Usaldusisiku kohustus hoida konfidentsiaalset teavet

- (1) Usaldusisik ei tohi avaldada kolmandatele isikutele volituste ajal ega pärast volituste lõppemist oma kohustuste täitmisel teatavaks saanud isikuandmeid või tööandja selgelt konfidentsiaalsena antud teavet.
- (2) Usaldusisik ei tohi kasutada seaduse vastaselt volituste ajal ega pärast volituste lõppemist oma kohustuste täitmisel teatavaks saanud isikuandmeid või tööandja selgelt konfidentsiaalsena antud teavet.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohustusi ei kohaldata usaldusisiku suhtlemisele sama tööandja juures valitud teise usaldusisikuga ja konsulteerimisse kaasatud eksperdiga.
- (4) Usaldusisik edastab konfidentsiaalsena saadud teabe teisele usaldusisikule või eksperdile selgelt konfidentsiaalsena.

§ 12. Eksperdi kohustus hoida konfidentsiaalset teavet

- (1) Käesoleva seaduse § 11 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohustustega on seotud konsulteerimisse kaasatud ekspert.
- (2) Käesoleva seaduse § 11 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohustusi ei kohaldata eksperdi suhtlemisele sama tööandja juures valitud teise usaldusisikuga.
- (3) Ekspert peab edastama konfidentsiaalsena saadud teabe teisele usaldusisikule selgelt konfidentsiaalsena.

§ 13. Usaldusisiku ülesannete täitmise aeg

- (1) Usaldusisiku ülesandeid täidab töötaja kokkuleppel tööandjaga tööajal või väljaspool tööaega.
- (2) Usaldusisiku ülesannete täitmise tingimused ja kord lepatakse kokku tööandja ja usaldusisiku vahel.
- (3) Tööandja tagab vähemalt ühele usaldusisikule tema ülesannete täitmiseks tööajal:
[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]
 - 1) 5 kuni 100 töötaja esindamise korral vähemalt 4 tundi töönädalas;
 - 2) 101 kuni 300 töötaja esindamise korral vähemalt 8 tundi töönädalas;
 - 3) 301 kuni 500 töötaja esindamise korral vähemalt 16 tundi töönädalas;
 - 4) üle 500 töötaja esindamise korral vähemalt 40 tundi töönädalas.
- (4) Kahe või enama usaldusisiku korral tagab tööandja usaldusisikutele ülesannete täitmiseks aja kahele usaldusisikule ettenähtud ulatuses. Usaldusisikud lepivad kokku aja omavahelise jaotamise.
[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

§ 14. Usaldusisiku koolitus

- (1) Tööandja võimaldab usaldusisikul osaleda tema ülesannete täitmiseks vajalikul koolitusel mõistlikus ulatuses.
- (2) Pooled võivad kokku leppida, et koolituse kulud kannab tööandja.